

VÆRDIFULDE KULTURMILJØER I KØBENHAVN KØBENHAVNERNES VELFÆRD

4.8

Tingbjerg

4.8 TINGBJERG

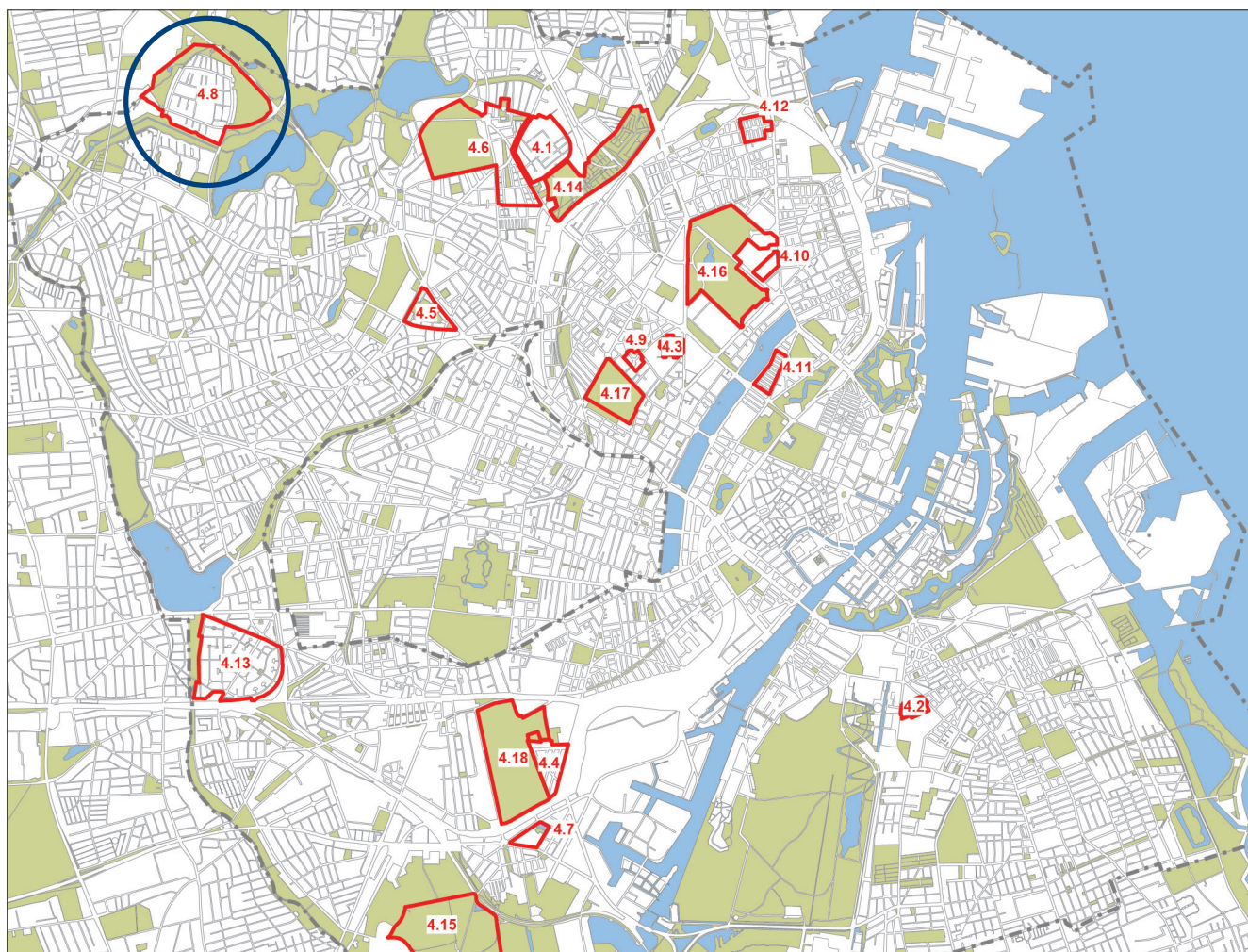
Stedet

Området omfatter hele Tingbjergbebyggelsen med boliger, butikker, skole, svømmehal, børneinstitutioner, kollegium, plejehjem, kirke, fritidscenter, pensionisthaver og idrætspark. Tingbjerg afgrænses af boligområdet Utterslev Huse, kommunegrænsen mod Gladsaxe, Hareskovvej, Ruten og Vestvolden.

Periode

Moderne tid

I første del af 1900-tallet opstod der som reaktion på industrialiserings slumbebyggelser nye byideal, hvor man lagde vægt på sunde boliger i grønne omgivelser. De store, gennemtænkte byplaner, idealer om bedre boliger, om lys og luft, rekreation, sundhed, forsorg, uddannelse m.m. har især præget Københavns udvikling siden midten af 1800-tallet, særligt de seneste 100 år er kendetegnet ved de store planer og opførelse af nye bydele uden for byens oprindelige snævre rammer.

Oversigtskortet viser de 18 kulturmiljøer, der er i Kommuneplan 2011 under afsnittet 'Københavnerens velfærd'. For hvert af kulturmiljøerne er der udarbejdet en baggrundsrapport. Denne rapport omhandler 4.8 Tingbjerg, på kortet markeret med den blå cirkel.

Den moderne tankegang afspejler sig både i den eksisterende boligmasse (sanering), og ikke mindst i planlægningen af nye boligområder, hvor der fra starten skabes plads mellem husene, grønne områder, lysere boliger, altaner mm. De nye tanker har betydet meget for den måde man planlægger og anlægger nye boligområder på også i dag.

Forbillederne blev især hentet i England, men også franske byggerier inspirerede.

Med den ændrede opfattelse af, hvordan bolig- og byområder skulle indrettes, blev livet i det offentlige rum også anderledes - der skabtes i højere grad rum for alle befolkningsgrupper.

Begrundelse

Bebyggelsen for Tingbjerg er udarbejdet i 1950 af arkitekt Steen Eiler Rasmussen i samarbejde med havearkitekten C. Th. Sørensen. Førstnævnte har også stået for udformningen af næsten al bebyggelse i Tingbjerg. Tingbjerg fremstår næsten som en selvstændig by, hvilket også var

- Afgrænsning af kulturmiljøet
- Bærende bevaringsværdier
- Værdifulde bebyggelsesflader
- Værdifulde landskabsflader

De 3-etages husblokke i gule mursten og med lave tage omkring grønne friarealer er et gennemgående tema i Tingbjerg

planens bærende ide tænkt fra Steen Eiler Rasmussens side, idet udformningen skulle styrke naboskabet og samhørigheden i området.

Til trods for de nuværende problemer rummer byområdet mange kvaliteter - bebyggelsen er opført i menneskelig skala, og boligerne har en høj standard. Bebyggelsesplanen forener på en heldig måde parkbebyggelsens landskabelige karakter med karrébebyggelsens gadeforløb.

Tårnhuset er den eneste bygning i mere end 3 etager

Kulturmiljøets bevaringsværdier

- Den veldefinerede afgrænsning mod de grønne omgivelser
- Den landskabelige tilknytning til det omkransende moselandskab

En del af husenes arkitektur er præget af hvide flytbare skodder som her ved Midtfløjene.

- Den oprindelige byplan med spændinger og drejninger i bygningernes indbyrdes samspil, hvor vejenes let buede forløb har stor betydning for de visuelle oplevelser i kvarteret.
- Den varierede bearbejdning af uderummene, bl.a. de smukke grønne gårde mellem mange af husblokkene.

Kulturhistorie

Tingbjerg blev opført over en 15-årig periode fra slutningen af 1950'erne til begyndelse af 1970'erne. De 2.600 boliger er opført af almene boligselskaber.

Tingbjerg er opført på arealer, som oprindeligt var landbrugsjord tilhørende gårdene i Husum. Omkring 1900 opkøbte Københavns Kommune store arealer i området

Arkaderne med bygningerne med altangange er et af bebyggelsen mest markante steder. Det svagt krummede gadenet giver området levende synslinjer, hvor øjet hele tiden brydes.

Bebyggelse langs Grostedet. De kraftige plantekasser under vinduer og ved altaner er med til at præge bygningerne.

omkring Brønshøj, Husum og Emdrup, landbrugsdriften ophørte, og der blev udlagt kolonihaver, hvor Tingbjerg nu ligger.

I forbindelse med saneringen af det indre København i 1940'erne opstod der et stort behov for genhusning. Tingbjerg er et af de nye byområder, der blev opført til genhusning og afhjælpning af den store boligmangel i efterkrigstiden.

Tingbjerg skulle falde ind i det åbne landskab. Derfor måtte der højst bygges i tre etager, bortset fra højhuset, som skulle kamuflere den oprindelige varmecentral. Arkitekterne tegnede en mønsterby - en by i byen - efter engelsk forbillede beplantet med træer, bærbuske og rosenpergolaer. Området fik egen kirke, skole, butiksstrøg og et stort udbud af institutioner, bl.a. en af landets første byggelegepladser. Alt sammen skulle det være med til at skabe rammen om det gode liv. I de mange grønne haverum mellem husene blev der skabt god plads til, at børn kunne lege og naboer mødes.

I 1996 kom Utterslev Huse til. Bebyggelsen ligger i forlængelse af Tingbjergs hovedgade, Ruten, og rummer bl.a. et seniorbofællesskab.

I begyndelsen blev bebyggelsen anset som et særdeles attraktivt alternativ til de små utidssvarende boliger i de tætte brokvarterer. Den isolerede beliggenhed er senere blevet kritiseret, og området har i en årrække lidt under svære sociale problemer, og en fornyelse er under planlægning.

Indkøbscentret ud til Ruten, som er områdets hovedvej.

Mange af bygningerne har indrykkede indgangspartier der giver en opdeling i de lange husblokke som her langs Stengavl.

Arkitektur

Hovedtræk og bebyggelsesmønster

Tingbjergbebyggelsen er tegnet af arkitekt Steen Eiler Rasmussen i samarbejde med landskabsarkitekt C. Th. Sørensen.

Størstedelen af bebyggelsen var færdigopført i 1970, men helt frem til 1983 blev der opført bygninger, senest Tingbjerg Kirke tegnet af arkitekt Kaj Lyngfeldt Larsen.

I 1996 kom en ny bebyggelse til, der fik sit eget navn: Utterslev Huse, som ligger i den sydvestlige del af Tingbjerg ud til fredede arealer ved Vestvolden.

Tingbjerg er et af de første eksempler på efterkrigstidens bybygning i større skala baseret på grundige sociale studier, og der er i sin bebyggelsesplan udtryk for et forsøg på at forene parkbebyggelsens grønne karakter med karébebyggelsens præcise gaderum.

Tingbjerg ligger på en lav bakke, der omkranses af grønne områder. Bebyggelsens placering på en bakke, og den klare afgrænsning mod de omgivende grønne arealer får Tingbjerg til at fremstå som en selvstændig by. Bebyggelsen er tilpas lav til, at den kan dukke sig bag beplantningen.

Mod vest, nord og øst danner facaderne svagt krumme "byggningsfronter". Mod Vestvolden i syd trækkes de grønne arealer ind mellem de nordsydgående boligstok-

Lege- og opholdsarealer ved skolen.

Bebyggelse langs Hækkevold med forskudte huse.

1-etages handicapboliger.

Den lange rækkehusbebyggelse mod Langhusvej.

Det vinkelformede bygningsmønster skaber en række store haverum der giver bebyggelsen et grønt og frodigt præg.

ke, og gavlene markerer sig udadtil. En rækkehusbebyggelse i en etage danner en mere glidende overgang til de grønne områder mod vest, og det samme er tilfældet med fritidscentret mod nordøst.

Indadtil virker bebyggelsen homogen med ensartede bygningsvægge og rumdannelser. Tingbjerg Skoles sportsarealer er dog af væsentligt større dimensioner end gårdrummene og udgør et åbent træk centralt i bebyggelsen. Tingbjerg Kirke, skolens sportshaller og i særlig grad det tolv etager høje "Tårnhuset" er de mest markante enkeltbygninger.

Delområder og elementer i bebyggelsen

Bebyggelsesplanen

Bebyggelsesplanen respekterer landskabets form og forstærker den naturlige bakke ved placeringen af den afgrænsede bebyggelse, hvilket især kan opleves fra Hareskovvej.

Vejbetjening sker med et net af let krumme veje, der via et ringsystem er koblet til det overordnede vejnet. Denne kobling sker i det sydøstlige hjørne, hvor der ligger et butikscenter afsluttet af Tårnhuset, der er placeret på den sydlige ringvejs højeste punkt, hvor det udgør et vartegn for bebyggelsen. Fra butikstorvet ses Grundtvigs Kirke henover Utterslev Mose.

Rumdannelserne inde i Tingbjerg er homogene. Dimensionerne i de mange gårdrum er ensartede uden at bebyggelsen virker monoton. Variation skabes af små forskelle i rumstørrelser og -forløb, ved friarealernes udformning og placering af lave bygninger i nogle af gårdrummene.

Boligblokke

Boligblokkene er overvejende placeret i et vinkelformet

mønster, der skaber en række store haverum. Boligblokkene følger og understreger de krumme vejforløb, ofte ved langsgående huse på den ene side af vejen kombineret med gavlvendte blokke – understøttet af beplantning – på den anden side af vejen. Bygningerne ligger i nord-syd- eller østvestgående retning og har som hovedregel adgangsareal i skyggesiden (øst eller nord) og friareal i solsiden.

Bebyggelsen er – bortset fra rækkehusbebyggelsen i én etage langs den vestlige afgrænsning – gennemgående opført i tre etager med facader i gule teglsten og med sorte paptage med lav hældning. Tagenes lave hældning på 11° er afgørende for indtrykket af Tingbjerg. Set fra jorden kan tagene ikke ses over facaderne, og ved gavlene giver den beskedne gavltrekan bebyggelsen et lavmælt udtryk.

Vinduerne fremstår med hvide karme, og mange steder er der karakteristiske hvide, flytbare skodder for vinduerne.

Utterslev Huse markerer sig som en selvstændig enhed i forhold til Tingbjerg. Bebyggelsen er udformet under særlig hensyntagen til placeringen umiddelbart op ad Vestvolden og de fredede arealer langs med denne.

Sårbarhed

-

Udviklingsmuligheder

For at komme kvarterets nedslidning og de omfattende sociale problemer til livs, har Tingbjerg gennem nogle år været genstand for en række initiativer, hvor fornyelse og genskabelse af de arkitektoniske kvaliteter er hovedtemaet.

Området omfatter også en mindre kolonihavebebyggelse. Bagved ses Kirken

Desuden arbejdes der på delvist at bryde den isolerede beliggenhed ved at skabe bedre adgangsforhold.

Nuværende sikring

-

Lignende eksempler

Voldparken.

Kilder

Bydelsatlas Brønshøj-Husum

www.tingbjerg.com

Olaf Lind: Arkitekten Steen Eiler Rasmussen

Københavns Kommune: Tingbjerg og Utterslev Huse, forudsætningsmateriale

København 2014

Tårnhuset er med sine 12 etage, der rager op over den omgivende 3-etages bebyggelse, meget synligt og et vartegn for området.

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Byens Udvikling
Postbox 348
1503 København V
Telefon 3366 3500
E-mail: byensudvikling@tmf.kk.dk
www.kk.dk

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen